

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 16. júla 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v občianskych veciach – Nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 – Článok 1 ods. 1 – Pôsobnosť – Pojem ‚občianske a obchodné veci‘ – Žaloba o zastavenie nekalých obchodných praktík podaná orgánom verejnej moci na ochranu spotrebiteľských záujmov“

Vo veci C-73/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Hof van beroep te Antwerpen (Odvolací súd Antverpy, Belgicko) z 24. januára 2019 a doručený Súdnemu dvoru 31. januára 2019, ktorý súvisí s konaním:

Belgische Staat, v zastúpení: minister van Werk, Economie en Consumenten, poverený Buitenlandse handel, a Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en bemiddeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, teraz Algemene Directie Economische Inspectie,

Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en bemiddeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, teraz Algemene Directie Economische Inspectie,

proti

Movic BV,

Events Belgium BV,

Leisure Tickets & Activities International BV,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory J.–C. Bonichot, sudcovia M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader (spravodajkyňa) a N. Jääskinen,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 29. januára 2020,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Movic BV, v zastúpení: L. Savelkoul a B. Schildermans, advocaten,

* Jazyk konania: holandčina.

- Events Belgium BV a Leisure Tickets & Activities International BV, v zastúpení: T. Baes, advocaat,
- belgická vláda, v zastúpení: P. Cottin, L. Van den Broeck a C. Pochet, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci E. Vervaeke, advocaat,
- Európska komisia, v zastúpení: M. Heller a G. Wils, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 23. apríla 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Belgische Staat (Belgicko), zastúpeným Minister van Werk, Economie en Consumenten (minister pre zamestnanosť, hospodárstvo a spotrebiteľov), poverený Buitenlandse handel (zahraničný obchod) a Directeur-Generaal van de Algemene Directie Controle en bemiddeling van de FOD Economie, K.M.O. Middenstand en Energie (generálny riaditeľ Generálneho riaditeľstva pre kontrolu a sprostredkovanie v rámci Federálnej verejnej služby pre hospodárstvo, malé a stredné podniky, SZČO a energetiku), teraz Algemene Directie Economische Inspectie (Generálne riaditeľstvo pre hospodársku inšpekciu), ako aj generálnym riaditeľom Generálneho riaditeľstva pre kontrolu a sprostredkovanie v rámci Federálnej verejnej služby pre hospodárstvo, malé a stredné podniky, SZČO a energetiku, teraz Generálne riaditeľstvo pre hospodársku inšpekciu (ďalej len „belgické orgány“), proti spoločnostiam Movic BV, Events Belgium BV a Leisure Tickets & Activities International BV, ktoré sú spoločnosťami založenými podľa holandského práva, vo veci najmä skončenia nekalej obchodnej praktiky ďalšieho predaja vstupeniek na podujatia organizované v Belgicku.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 7 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288), stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže [konkurentov – *neoficiálny preklad*] existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislemu [ďalšiemu – *neoficiálny preklad*] uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených [uzatváraných – *neoficiálny preklad*] so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

2. Prostriedky uvedené v odseku 1 zahrňujú ustanovenia, podľa ktorých osoby alebo organizácie s oprávneným záujmom podľa príslušného vnútroštátneho práva na ochranu spotrebiteľov, môžu požiadať súdy alebo príslušné správne orgány o rozhodnutie, či sú zmluvné podmienky navrhované pre všeobecné uplatňovanie nekalé, takže môžu uplatniť vhodné a účinné prostriedky k zabráneniu ďalšieho uplatňovania takých podmienok.

...“

- 4 Článok 11, nazvaný „Vynútiteľnosť“, smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“) (Ú. v. EÚ L 149, 2005, s. 22), stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia existenciu vhodných a účinných prostriedkov na boj proti nekalým obchodným praktikám s cieľom vynútiť súlad s ustanoveniami tejto smernice v záujme spotrebiteľov.

Tieto prostriedky zahŕňajú ustanovenia právnych predpisov, ktoré umožnia osobám alebo organizáciám, ktoré majú podľa vnútroštátnych právnych predpisov oprávnený záujem na boji proti nekalým obchodným praktikám, vrátane účastníkov hospodárskej súťaže:

- a) podať na súde žalobu proti takejto nekalej obchodnej praktike

a/alebo

- b) napadnúť takú nekalú obchodnú praktiku na správnom orgáne, ktorý je príslušný rozhodovať o sťažnostiach alebo dať podnet na začatie príslušného konania na súde.

Je na každom členskom štáte, aby rozhodol o tom, ktorá z týchto možností bude k dispozícii a či budú súdy alebo správne orgány oprávnené požadovať, aby boli najprv vyčerpané iné dostupné prostriedky na vybavovanie sťažností, vrátane prostriedkov uvedených v článku 10. Tieto možnosti musia byť k dispozícii bez ohľadu na to, či sú poškodení spotrebiteľia na území toho členského štátu, kde má sídlo obchodník, alebo v inom členskom štáte.

...

2. Na základe ustanovení uvedených v odseku 1 zveria členské štáty súdom alebo správnym orgánom právomoci, ktoré ich v prípadoch, ktoré považujú za nevyhnutné, a so zreteľom na všetky dotknuté záujmy, najmä verejný záujem, oprávňujú na to, aby:

- a) nariadili zastavenie nekalých obchodných praktík alebo začali príslušné konanie na súde, ktorým sa prikáže ich zastavenie,

alebo

- b) ak nekalá obchodná praktika nebola doposiaľ vykonaná, ale jej vykonanie bezprostredne hrozí, zakázali takúto praktiku alebo začali príslušné konanie smerujúce k jej zákazu,

a to aj bez dôkazu o skutočnej strate či škode alebo úmysl[e], či nedbanlivosti na strane obchodníka.

Členské štáty ďalej stanovujú, že opatrenia uvedené v prvom pododseku môžu byť prijaté v skrátanom konaní ako:

- predbežné opatrenia

alebo

- konečné opatrenia,

pričom každý členský štát sám rozhodne, ktorú z týchto dvoch možností zvolí.

Okrem toho členské štáty môžu preniesť na súdy alebo správne orgány právomoci, ktoré ich oprávňujú, aby na účely odstránenia pretrvávajúcich vplyvov nekalých obchodných praktík, ktorých zastavenie bolo nariadené konečným rozhodnutím, mohli:

- a) vyžadovať zverejnenie tohto rozhodnutia v plnom alebo skrátenom znení a vo forme, ktorú považujú za náležitú;
- b) vyžadovať okrem toho zverejnenie opravného vyhlásenia.

...“

- 5 Podľa článku 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/22/ES z 23. apríla 2009 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov (Ú. v. EÚ L 110, 2009, s. 30) je účelom tejto smernice aproximovať právne a správne predpisy členských štátov v súvislosti so žalobami na vydanie súdneho príkazu uvedenými v článku 2, zameranými na ochranu kolektívnych spotrebiteľských záujmov zahrnutých v smerniciach uvedených v prílohe I, s cieľom zabezpečiť riadne fungovanie vnútorného trhu.
- 6 Príloha I uvedenej smernice uvádza medzi smernicami, ktorých cieľom je ochrana kolektívnych spotrebiteľských záujmov smernice 93/13 a 2005/29.
- 7 Odôvodnenia 10 a 34 nariadenia č. 1215/2012 stanovujú:

„(10) Rozsah pôsobnosti tohto nariadenia by sa mal vzťahovať na všetky hlavné občianske a obchodné veci okrem určitých presne vymedzených vecí,...

...

- (34) Treba zaručiť kontinuitu medzi [Dohovorom z 27. septembra 1968 o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32)], nariadením [Rady] (ES) č. 44/2001 [z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42)] a týmto nariadením a musia sa určiť prechodné ustanovenia na tento účel. Rovnaká potreba kontinuity sa týka aj výkladu [daného] dohovoru... a nariadení, ktoré ho nahradili, Súdny dvorom Európskej únie.“
- 8 Článok 1 nariadenia č. 1215/2012 nachádzajúci sa v kapitole I, nazvanej „Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov“, v odseku 1 uvádza:

„Toto nariadenie sa uplatňuje v občianskych a obchodných veciach bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu. ...“ Neuplatňuje sa najmä na daňové, colné a správne veci ani na zodpovednosť štátu za úkony a opomenutia pri výkone štátnej moci (*acta iure imperii*).“

Belgické právo

Zákon z 30. júla 2013

- 9 Článok 5 ods. 1 Wet betreffende de verkoop van toegangsbewijzen tot evenementen (zákon o predaji vstupeniiek na podujatia) z 30. júla 2013 (*Belgisch Staatsblad* zo 6. septembra 2013, s. 63069, ďalej len „zákon z 30. júla 2013“) zakazuje vystavovanie vstupeniiek na podujatia s cieľom ich pravidelného

ďalšieho predaja a poskytovanie prostriedkov, ktoré sa použijú na takéto ďalší predaj. Okrem toho článok 5 ods. 2 tohto zákona zakazuje príležitostný ďalší predaj vstupeniek na podujatia za vyššiu cenu, než je ich konečná cena.

- 10 Podľa článku 14 zákona z 30. júla 2013 predseda Rechtbank van koophandel (Obchodný súd, Belgicko), teraz Ondernemingsrechtbank (súd pre podniky), konštatoval existenciu konania, ktoré predstavovalo porušenie článku 5 tohto zákona, a uložil povinnosť zdržať sa konania. Toto ustanovenie uvádza, že žaloba o zdržanie sa takého konania sa podáva na podnet ministra, do ktorého právomocí patrí oblasť hospodárstva, alebo generálneho riaditeľa Generálneho riaditeľstva pre kontrolu a sprostredkovanie v rámci Federálnej verejnej služby pre hospodárstvo, malé a stredné podniky, SZČO a energetiku, alebo napokon na podnet predložený osobami, ktoré majú oprávnený záujem.

WER

- 11 Kniha VI Wetboek economisch recht (Hospodársky zákonník) z 28. februára 2013 (v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti sporu vo veci samej, ďalej len „WER“) obsahuje v hlave 4 kapitolu 1, nazvanú „Nekalé obchodné praktiky voči spotrebiteľom“, v ktorej sa nachádzajú články VI.92 až VI.100 tohto zákonníka, ktorými sa vykonáva smernica 2005/29. V tomto rámci sú nekalé obchodné praktiky definované v článkoch VI.93, VI.97, VI.99 a VI.100 uvedeného zákonníka.
- 12 Podľa článku XVII.1 WER, keď predseda Rechtbank van koophandel (Obchodný súd) rozhodne, že došlo ku konaniu porušujúcemu ustanovenia tohto zákonníka, s výhradou určitých osobitných žalôb uloží povinnosť zdržať sa takéhoto konania.
- 13 Článok XVII.7 WER stanovuje, že žalobu na základe článku XVII.1 tohto zákonníka môžu podať najmä osoby, ktoré majú oprávnený záujem, minister, do ktorého právomocí patrí oblasť hospodárstva, generálny riaditeľ Generálneho riaditeľstva pre kontrolu a sprostredkovanie v rámci Federálnej verejnej služby pre hospodárstvo, malé a stredné podniky, SZČO a energetiku, ako aj profesijné alebo medziodvetvové zoskupenie s právnou subjektivitou, alebo združenie na ochranu záujmov spotrebiteľov, ak sa toto združenie obráti na súd s cieľom chrániť ich kolektívne záujmy, ktoré sú zakotvené v jeho stanovách.
- 14 Podľa článku XV.2 ods. 2 WER sú zápisnice vyhotovené úradníkmi zodpovednými za danú oblasť záväzné, pokiaľ sa nepreukáže opak.
- 15 Podľa článku XV.3.1 tohto poriadku môžu úradníci uvedení v článku XV.2 uvedeného zákonníka vyhotovovať oznámenie alebo zápisnicu o zistení nedostatku alebo navrhnúť správnu sankciu, ktorá sa zakladá najmä na vykonaných zisteniach.

Súdny poriadok

- 16 Gerechtelijk Wetboek (Súdny poriadok) obsahuje kapitolu XXIII s názvom „O pokute“, v rámci ktorej článok 1385a stanovuje, že súd môže na návrh účastníka konania uložiť druhému účastníkovi konania pre prípad, že nedôjde k splneniu hlavnej povinnosti, povinnosť zaplatiť peňažnú sumu nazývanú pokuta bez toho, aby bol dotknutý prípadný nárok na náhradu škody. Podľa článku 1385b tohto poriadku môže súd stanoviť pokutu najmä ako určitú sumu určenú podľa porušenia povinnosti.

Spory vo veciach samých a prejudiciálna otázka

- 17 Dňa 2. decembra 2016 belgické orgány predložili predsedovi Rechtbank van koophandel Antwerwerpen-afdeling Antwerpen (Obchodný súd Antverpy, Antverpy, Belgicko) žaloby na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorou ako hlavný návrh požadovali, aby bolo jednak určené, že

spoločnosti Movic, Events Belgium a Leisure Tickets & Activities International vykonávali ďalší predaj vstupeniek na podujatia v Belgicku prostredníctvom ich internetových stránok za cenu vyššiu, než bola pôvodná cena, čo je činnosť predstavujúca porušenie ustanovení zákona z 30. júla 2013 a WER, a jednak im bola uložená povinnosť zdržať sa týchto nekalých obchodných praktík.

- 18 Belgické orgány ako vedľajšie návrhy žiadali uloženie povinnosti uverejniť informáciu o vyhlásenom rozhodnutí na náklady uvedených spoločností, uložiť pokutu vo výške 10 000 eur za každé zistené porušenie od doručenia tohto rozhodnutia a rozhodnutie, že budúce porušenia možno konštatovať v zmysle WER jednoduchou zápisnicou vyhotovenou povereným úradníkom Generálneho riaditeľstva pre hospodársku inšpekciu.
- 19 Tri dotknuté spoločnosti vzniesli námietku nedostatku medzinárodnej právomoci belgických súdov, pričom tvrdili, že belgické orgány konali v rámci výkonu verejnej moci, takže ich žaloby nespádajú do pôsobnosti nariadenia č. 1215/2012.
- 20 Rozhodnutím z 25. októbra 2017 predseda Rechtbank van koophandel Antwerpen-afdeling Antwerpen (Obchodný súd Antverpy, Belgicko) rozhodol, že nemá medzinárodnú právomoc na rozhodnutie o žalobách vo veci samej. V tejto súvislosti konštatoval, že nariadenie č. 1215/2012 sa v prejednávanej veci neuplatní z dôvodu, že tieto žaloby nemožno považovať za spadajúce pod „občianske a obchodné veci“ v zmysle tohto nariadenia.
- 21 Belgické orgány podali odvolanie na Hof van beroep te Antwerpen (Odvolací súd Antverpy, Belgicko).
- 22 Medzi účastníkmi konania vo veci samej je sporné, či výkon právomoci orgánu verejnej moci podať žalobu, ktorou sleduje dosiahnutie skončenia porušovania zákona z 30. júla 2013 a WER, je alebo nie je prejavom výkonu právomoci verejnej moci.
- 23 Belgické orgány tvrdia, že v sporoch vo veciach samých nezastupujú verejný záujem, ktorý by zodpovedal ich záujmu, ale všeobecný záujem, ktorým sa má dosiahnuť dodržiavanie vnútroštátnej právnej úpravy v oblasti obchodných praktík, ktorá má sama osebe za cieľ chrániť súkromné záujmy, tak podnikateľov, ako aj spotrebiteľov, pričom vzhľadom na to, že tieto praktiky sa riadia ustanoveniami všeobecného práva uplatniteľnými na vzťahy medzi jednotlivcami, tieto spory spadajú pod „občianske a obchodné veci“ v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012.
- 24 Žalované vo veci samej naopak tvrdia, že belgické orgány konajú na základe právomocí, ktoré práva typicky priznáva orgánu verejnej moci, podľa ktorého môžu – na rozdiel od samotných jednotlivcov alebo podnikov – podať žalobu na zdržanie sa konania bez toho, aby mali vlastný záujem. Belgické orgány teda podľa nich konajú v rámci výkonu verejnej moci, pretože samých osebe sa ich obchodné praktiky dotknutých spoločností netýkajú.
- 25 Za týchto podmienok Hof van beroep te Antwerpen (Odvolací súd Antverpy) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Spadá spor, ktorého predmetom je žaloba podaná belgickými štátnymi orgánmi proti holandským spoločnostiam podľa článku 14 zákona z 30. júla 2013... a článku XVII.7 [WER], ktorou sa navrhuje, aby súd určil, že uvedené spoločnosti sa dopustili protiprávnych praktík na trhu a/alebo obchodných praktík voči spotrebiteľom, a uložil im povinnosť zdržať sa týchto porušení, pričom uvedené spoločnosti z Holandska cez webové stránky ponúkajú ďalší predaj lístkov na podujatia v Belgicku najmä belgickým zákazníkom, pod [.]občianske a obchodné veci[.] v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia [č. 1215/2012] a môže rozhodnutie súdu vydané v takom spore z tohto dôvodu patriť do pôsobnosti uvedeného nariadenia?“

O prejudiciálnej otázke

- 26 Otázka položená vnútroštátnym súdom sa v podstate týka určenia súdu, ktorý má právomoc rozhodovať o žalobách podaných orgánmi členského štátu proti spoločnostiam usadeným v inom členskom štáte, ktorých cieľom je jednak určiť, že zo strany uvedených spoločností došlo k nekalým obchodným praktikám, ktoré boli podľa týchto orgánov protiprávne a ktoré boli zamerané na spotrebiteľov s bydliskom v prvom členskom štáte, a jednak dosiahnuť ich zastavenie.
- 27 Treba uviesť, že spor, o ktorom rozhoduje tento súd, zahŕňa tiež tri subsidiárne návrhy, a to návrhy na zverejnenie vyhláseného rozhodnutia, na uloženie pokuty a na to, aby sa rozhodlo, že budúce porušenia možno konštatovať jednoduchou zápisnicou vyhotovenou príslušným úradníkom jedného z uvedených orgánov.
- 28 Preto ako uviedol generálny advokát v bode 14 svojich návrhov, vnútroštátny súd na účely overenia svojej právomoci na základe nariadenia č. 1215/2012 na rozhodovanie sporov vo veci samej musí konštatovať, že žiadny zo žalobných návrhov podaných belgickými orgánmi nemôže tieto spory úplne alebo čiastočne vylúčiť z vecnej pôsobnosti daného nariadenia.
- 29 Podľa ustálenej judikatúry prináleží Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu všetky prvky výkladu práva Únie, ktoré mu umožnia rozhodnúť spor, ktorý prejednáva (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. decembra 2008, Gysbrechts a Santurel Inter, C-205/07, EU:C:2008:730, bod 31, ako aj citovanú judikatúru, a z 12. februára 2015, Baczó a Vizsnyiczai, C-567/13, EU:C:2015:88, bod 32, ako aj citovanú judikatúru), a to prípadne tak, že preformuluje prejudiciálnu otázku.
- 30 Za týchto podmienok bude odpoveď na návrh na začatie prejudiciálneho konania podaná nielen s ohľadom na hlavné návrhy podané na vnútroštátnom súde, ale aj tie, ktoré boli podané ako vedľajšie.
- 31 Preto treba dospieť k záveru, že vnútroštátny súd sa svojou otázkou v podstate pýta, či sa má článok 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012 vykladať v tom zmysle, že pod pojem „občianske a obchodné veci“ uvedený v tomto ustanovení spadá žaloba podaná orgánmi členského štátu proti podnikateľom usadeným v inom členskom štáte, v rámci ktorej tieto orgány ako hlavný návrh žiadajú, aby sa určilo, že došlo k porušeniam spočívajúcim v nekalých obchodných praktikách, o ktorých tieto orgány tvrdia, že sú protiprávne, a nariadilo sa ich zastavenie, a ako vedľajší návrh, aby sa uložila povinnosť uverejniť informáciu o vyhlásenom rozhodnutí, uložila sa pokuta a aby sa rozhodlo, že budúce porušenia možno konštatovať jednoduchou zápisnicou vyhotovenou príslušným úradníkom jedného z uvedených orgánov.
- 32 Na úvod treba pripomenúť, že keďže nariadenie č. 1215/2012 ruší a nahrádza nariadenie č. 44/2001, ktoré zas nahradilo dohovor uvedený v odôvodnení 34 nariadenia č. 1215/2012, výklad ustanovení týchto právnych nástrojov podaný Súdnym dvorom platí takisto pre toto nariadenie, ako vyplýva z daného odôvodnenia, pokiaľ je možné považovať ustanovenia týchto právnych predpisov za „rovnocenné“.
- 33 Na účely zabezpečenia, a to v rámci možností, rovnosti a jednotnosti práv a povinností, ktoré vyplývajú z nariadenia č. 1215/2012 pre členské štáty a dotknuté osoby, je potrebné, aby sa pojem „občianske a obchodné veci“ uvedený v článku 1 ods. 1 tohto nariadenia nevykladal ako jednoduchý odkaz na vnútroštátne právo členského štátu. Tento pojem treba považovať za samostatný pojem a treba ho vykladať s odkazom na jednej strane na ciele a systematiku tohto nariadenia a na druhej strane na všeobecné zásady vyplývajúce zo všetkých vnútroštátnych právnych poriadkov (rozsudok zo 7. mája 2020, Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, bod 30 a citovaná judikatúra).

- 34 Okrem toho, ako vyplýva najmä z odôvodnenia 10 nariadenia č. 1215/2012, potreba zabezpečiť riadne fungovanie vnútorného trhu, ako aj potreba zabrániť tomu, aby sa v záujme riadneho výkonu súdnictva nevydávali v členských štátoch nezlučiteľné rozsudky, vyžadujú široký výklad uvedeného pojmu „občianske a obchodné veci“ (rozsudok z 28. februára 2019, Gradbenišтво Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, bod 47 a citovaná judikatúra).
- 35 Napokon Súdny dvor opakovane rozhodol, že hoci niektoré spory medzi orgánom verejnej moci a osobou súkromného práva môžu patriť do pôsobnosti nariadenia č. 1215/2012, neplatí to v prípade, ak verejný orgán koná v rámci výkonu verejnej moci (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. apríla 2013, Sapir a i., C-645/11, EU:C:2013:228, bod 33 a citovanú judikatúru, ako aj z 12. septembra 2013, Sunico a i., C-49/12, EU:C:2013:545, bod 34).
- 36 Uplatnenie výsad verejnej moci jedným z účastníkov sporu, keďže tento vykonáva výnimočné právomoci v porovnaní s pravidlami uplatniteľnými na vzťahy medzi jednotlivcami, totiž vylučuje taký spor spomedzi „občianskych a obchodných vecí“ v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012 (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. februára 2007, Lechouritou a i., C-292/05, EU:C:2007:102, bod 34, ako aj citovanú judikatúru, a z 28. februára 2019, Gradbenišťvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, bod 49, ako aj citovanú judikatúru).
- 37 Z toho vyplýva, že na určenie, či vec spadá alebo nespadá pod pojem „občianske a obchodné veci“ v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012 a v dôsledku toho do pôsobnosti tohto nariadenia, je potrebné určiť právny vzťah medzi účastníkmi konania a jeho predmet, alebo alternatívne preskúmať základ žaloby a podmienky uplatnenia podanej žaloby (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. októbra 1976, LTU, 29/76, EU:C:1976:137, bod 4, a z 28. februára 2019, Gradbenišťvo Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, bod 48, ako aj citovanú judikatúru).
- 38 Pokiaľ ide o základ návrhu, akým je hlavný návrh podaný v sporoch vo veciach samých, treba pripomenúť, že článok 7 ods. 2 smernice 93/13 stanovuje, že členské štáty musia zaviesť prostriedky na zastavenie ďalšieho používania nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách.
- 39 Rovnako smernica 2005/29 stanovuje vo svojom článku 11, nazvanom „Vynútiteľnosť“, rôzne spôsoby, akými sa určí protiprávnosť obchodných praktík a nariadi ich zastavenie.
- 40 Napokon smernica 2009/22 vo svojej prílohe I uvádza medzi nástrojmi práva Únie chrániacimi kolektívne záujmy spotrebiteľov smernice 93/13 a 2005/29.
- 41 Pokiaľ ide o žaloby o zdržanie sa konania a pojem „občianske a obchodné veci“ v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012, Súdny dvor už rozhodol, že žaloba na vydanie zákazu obchodníkom používať nekalé podmienky v zmysle smernice 93/13 v zmluvách, ktoré uzatvárajú so spotrebiteľmi, v rozsahu, v akom sa týka predloženia súdu na preskúmanie súkromnoprávných vzťahov, spadá pod pojem „občianske veci“ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. októbra 2002, Henkel, C-167/00, EU:C:2002:555, bod 30). Táto judikatúra bola neskôr zopakovaná a všeobecnejšie rozšírená na žaloby o zdržanie sa konania uvedené v smernici 2009/22 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. júla 2016, Verein für Konsumenteninformation, C-191/15, EU:C:2016:612, body 38 a 39).
- 42 Z toho vyplýva, že žaloby na určenie, že došlo k nekalým obchodným praktíkám v zmysle smernice 2005/29, a dosiahnutie ich zastavenia, spadajú tiež pod pojem „občianske a obchodné veci“ v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012.
- 43 V prejednávanej veci je cieľom žalôb, o ktoré ide v konaní pred vnútroštátnym súdom, zabezpečiť dodržiavanie zákazu stanoveného vnútroštátnou právnou úpravou, o ktorú ide vo veci samej a podľa ktorej je zakázané vykonávať pravidelný ďalší predaj vstupeniiek na podujatia alebo príležitostný ďalší predaj takýchto vstupeniiek za vyššiu cenu, než je konečná cena, pretože takýto ďalší predaj možno z pohľadu tejto právnej úpravy považovať za nekalú obchodnú praktiku.

- 44 Pokiaľ však ide o podmienky uplatnenia podanej žaloby, treba poznamenať, že žaloby, o ktoré ide vo veci samej, neboli podané súkromnoprávnymi osobami, ako sú spotrebiteľia alebo organizácie na ochranu spotrebiteľov, ale belgickými orgánmi, ktoré dotknutý členský štát poveril zabezpečením najmä ochrany spotrebiteľov.
- 45 V prejednávanej veci žalované vo veci samej spochybňujú, že by žaloby mohli spadať pod pojem „občianske a obchodné veci“, pričom po prvé tvrdia, že belgické orgány nie sú povinné preukázať, že majú vlastný záujem na začatí konaní, o aké ide vo veci samej.
- 46 V tejto súvislosti treba po prvé uviesť, že zoznam osôb oprávnených podať takúto žalobu podľa článku 14 ods. 1 zákona z 30. júla 2013 a článku XVII.7 WER bol stanovený vnútroštátnym zákonodarcom.
- 47 Pokiaľ ide o túto skutočnosť, Súdny dvor už rozhodol, že okolnosť, že právomoc alebo právo boli priznané zákonom, nie je sama osebe rozhodujúca na prijatie záveru, že štátny orgán konal v rámci výkonu verejnej moci [pozri analogicky, pokiaľ ide o pojem „občianske a obchodné veci“ v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 z 13. novembra 2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch (doručovanie písomností) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1348/2000 (Ú. v. EÚ L 324, 2007, s. 79), rozsudok z 11. júna 2015, Fahnenbrock a i., C-226/13, C-245/13 a C-247/13, EU:C:2015:383, bod 56].
- 48 V prejednávanej veci zo znenia článku 14 ods. 1 zákona z 30. júla 2013 a článku XVII.7 WER vyplýva, že belgické orgány majú z rovnakého dôvodu ako osoby, ktoré majú oprávnený záujem, a združenia na ochranu spotrebiteľov možnosť obrátiť sa na predsedu Rechtbank van koophandel (Obchodný súd), teraz Ondernemingsrechtbank (súd pre podniky), aby konštatoval porušenie vnútroštátnej právnej úpravy v danej oblasti a nariadil vydanie príkazu na zdržanie sa konania.
- 49 Z toho vyplýva, že procesné postavenie belgických orgánov je v tejto súvislosti porovnateľné s postavením organizácie na ochranu spotrebiteľov.
- 50 Po druhé vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, sa nejaví, že by belgickým orgánom, ktorým priznáva aktívnu legitímáciu, stanovovala neprímerane výhodnejšie podmienky na podávanie žalôb v porovnaní s tými, ktoré sa stanovujú pre ostatných žalobcov.
- 51 Konkrétne a s výhradou overenia, ktoré prináleží vnútroštátnemu súdu, orgány verejnej moci nie sú o nič viac než ďalšie dve kategórie žalobcov uvedené v článku XVII.7 WER oslobodené od povinnosti preukázať záujem na konaní.
- 52 Je síce pravda, že v sporoch vo veciach samých belgické orgány pravdepodobne nemuseli preukazovať záujem na konaní, táto okolnosť však nevyhnutne vyplýva zo skutočnosti, že mohli konať len na základe právomoci, ktorú im zveruje zákon v oblasti boja proti určitým nekalým obchodným praktikám.
- 53 Okrem toho, ako uviedol generálny advokát v bode 29 svojich návrhov, obranu všeobecného záujmu si nemožno zamieňať s výkonom výsad verejnej moci.
- 54 Preto sa zdá, že podmienky v sporoch vo veciach samých stanovené tak, že belgické orgány majú záujem na konaní, nepredstavujú výkon výsad verejnej moci, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.
- 55 Žalované vo veci samej ďalej zdôrazňujú okolnosť, že belgické orgány používajú ako dôkazy pred súdom svoje vlastné zistenia a vyhlásenia, takže kľúčové dokumenty v spise pozostávajú zo série správ a zistení pochádzajúcich od štátnych kontrolórov, čo predstavuje výkon výsad verejnej moci.

- 56 Ako uviedol generálny advokát v bode 59 svojich návrhov, domnievať sa, že žaloba podaná orgánom verejnej moci je vylúčená z pôsobnosti nariadenia č. 1215/2012 len preto, že tento orgán použil dôkazy zhromaždené vďaka svojim výsadám, by oslabilo praktickú účinnosť jedného z modelov uplatňovania ochrany spotrebiteľov uznaných normotvorcom Únie. Na rozdiel od modelu, keď samotný správny orgán rozhoduje o dôsledkoch, ktoré treba z porušenia vyvodiť, za okolností, o aké ide vo veci samej, úloha orgánu verejnej moci spočíva v ochrane záujmov spotrebiteľov pred súdnymi orgánmi.
- 57 Len vtedy, keby sa verejný orgán z dôvodu použitia určitých dôkazov nenachádzal konkrétne v rovnakej situácii ako súkromnoprávna osoba v prípade podobného sporu, bolo by potrebné dospieť k záveru, že takýto orgán využil v danom prípade výsady verejnej moci.
- 58 Treba preto spresniť, že len zozbieranie a kompilácia výhrad alebo dôkazov, ako by to mohlo urobiť profesijné združenie alebo združenie spotrebiteľov, nemôže byť rovnocenná s výkonom takýchto výsad.
- 59 V tejto súvislosti z informácií, ktoré má Súdny dvor k dispozícii, nevyplýva, že by v rámci konania prebiehajúceho pred vnútroštátnym súdom belgické orgány akýmkoľvek spôsobom využili dôkazy, ktoré získali pomocou svojich výsad orgánu verejnej moci, čo musí prípadne overiť vnútroštátny súd.
- 60 Z toho vyplýva, že žaloba medzi orgánmi členského štátu a obchodníkmi usadenými v inom členskom štáte, v rámci ktorej tieto orgány žiadajú, aby sa určilo, že došlo k nekalým obchodným praktikám, o ktorých tieto orgány tvrdia, že sú protiprávne, a nariadilo ich zastavenie, spadá pod pojem „občianske a obchodné veci“ v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012.
- 61 Pokiaľ ide o vedľajšie návrhy v sporoch vo veciach samých, treba uviesť, že tie, ktorými sa žiada uloženie povinnosti uverejniť informáciu o vyhlásenom rozhodnutí a uložila sa pokuta, predstavujú, ako uviedol generálny advokát v bodoch 71 a 72 svojich návrhov, štandardné opatrenia občianskoprávneho konania, ktorých cieľom je zabezpečiť výkon budúceho súdneho rozhodnutia.
- 62 Naopak, pokiaľ ide o návrh podaný na vnútroštátny súd belgickými orgánmi, aby im bola priznaná právomoc v budúcnosti konštatovať, že došlo k porušeniam na základe jednoduchej zápisnice vypracovanej príslušným úradníkom Generálneho riaditeľstva pre hospodársku inšpekciu, ako uviedol generálny advokát v bodoch 75 až 77 svojich návrhov, nemožno sa domnievať, že takýto návrh spadá pod pojem „občianske a obchodné veci“, pretože tento návrh sa v skutočnosti vzťahuje na mimoriadne právomoci, ktoré presahujú rámec pravidiel všeobecného práva uplatniteľných vo vzťahoch medzi jednotlivcami.
- 63 Všeobecná systematika nariadenia č. 1215/2012 však nevyhnutne nevyžaduje spojenie rozhodnutia o vedľajšom návrhu s výsledkom rozhodnutia o hlavnom návrhu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. októbra 2015, Aannemingsbedrijf Aertssen a Aertssen Terrassements, C-523/14, EU:C:2015:722, bod 33, ako aj citovanú judikatúru), takže medzinárodná právomoc súdu členského štátu na rozhodnutie o hlavnom žalobnom návrhu môže byť založená na tomto nariadení, no nemusí to nevyhnutne byť tak, pokiaľ ide o vedľajšie návrhy, a naopak.
- 64 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012 sa má vykladať v tom zmysle, že pod pojem „občianske a obchodné veci“ uvedený v tomto ustanovení spadá žaloba podaná orgánmi členského štátu proti podnikateľom usadeným v inom členskom štáte, v rámci ktorej tieto orgány ako hlavný návrh žiadajú, aby sa určilo, že došlo k porušeniam spočívajúcim v nekalých obchodných praktikách, o ktorých tieto orgány tvrdia, že sú protiprávne, a nariadilo sa ich zastavenie, a ako vedľajší návrh, aby sa uložila povinnosť uverejniť informáciu o vyhlásenom rozhodnutí a uložila sa pokuta.

O trovách

- 65 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Článok 1 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach sa má vykladať v tom zmysle, že pod pojem „občianske a obchodné veci“ uvedený v tomto ustanovení spadá žaloba podaná orgánmi členského štátu proti podnikateľom usadeným v inom členskom štáte, v rámci ktorej tieto orgány ako hlavný návrh žiadajú, aby sa určilo, že došlo k porušeniam spočívajúcim v nekalých obchodných praktikách, o ktorých tieto orgány tvrdia, že sú protiprávne, a nariadilo sa ich zastavenie, a ako vedľajší návrh, aby sa uložila povinnosť uverejniť informáciu o vyhlásenom rozhodnutí a uložila sa pokuta.

Podpisy